

HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİKLER-III

28.07.2020 tarihli ve 31199 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7251 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (“7251 Sayılı Kanun”) ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda (“HMK”) önemli değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

Değiştirilen maddelere ilişkin çalışmamız üç bölümde ele alınmakta olup, işbu üçüncü bölümde Belirsiz Alacak Davası (m.107), Dava Konusunun Devri (m.125), Toplu Mahkemelerde Tahkikat (m.183/A), İmza Atamayanların Durumu (m.206), Belgelerin Halefler Aleyhine Kullanılması ve Adi Senetlerin Üçüncü Kişiler İçin Hüküm İfade Etmesi (m.215), Ticari Defterlerin İbrazi ve Delil Olması (m. 222), Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması (m.305/A), İstinaf Yoluna Başvurulabilen Kararlar (m. 341) hükümleri değerlendirilmiştir.

1. Belirsiz Alacak Davası (m. 107)

7251 Sayılı Kanun’un 7’nci maddesi ile HMK m. 107’de üç değişiklik yapılmıştır. Bu maddeye ilişkin ilk değişiklik “Belirsiz alacak ve tespit davası” olan madde başlığının “**Belirsiz alacak davası**” olarak değiştirilmesidir.

İçeriğe ilişkin değişiklikler ise, ilgili HMK m.107’nin ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılmıştır. HMK m.107’nin ikinci fıkrası “*Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile birlikte, öğretide de tartışmalı olan talebin ne zaman belirleneceğine ilişkin belirsizliğe son vermek amaçlanmıştır. Ayrıca, eski düzenlemede olmayan, davacının talebini belirlememesi halinde nasıl bir hüküm kurulacağı da düzenlenmiştir.

Maddede yapılan son değişiklik ise “*Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hallerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir.*” şeklindeki HMK m.107’nin üçüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılmasıdır. Anılan fıkra, belirsiz alacak davası dışında kısmî davanın açılabilirdiği her durumda tespit davası açılabilirdiği gibi yanlış yorumlamalara sebebiyet verdiği için yürürlükten kaldırılmıştır.

2. Dava Konusunun Devri (m. 125)

7251 Sayılı Kanun’un 11 inci maddesi ile HMK m.125’in birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “**davacı davayı kazanırsa**” ibaresi “**dava davacı lehine sonuçlanırsa**” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkraya “*Davanın açılmasından sonra, dava konusu davacı tarafından devredilecek olursa, devralmış olan kişi, görülmekte olan davada davacı yerine geçer ve dava kaldığı yerden itibaren devam eder.*” düzenlemesini takiben “**Bu takdirde dava davacı aleyhine sonuçlanırsa, dava konusunu devreden ve devralan yargılama**

giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.” cümlesi eklenmiştir. Bu düzenlemeyle davacının davanın konusunu üçüncü bir kişiye devretmesi ve sonrasında yeni davacının aleyhine hüküm tesis edilmesi halinde devreden davacının bu yargılama giderlerinden sorumlu olup olmayacağına ilişkin belirsizlik giderilmiş ve devreden ve devralan davacının yargılama müteselsil sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

3. Toplu Mahkemelerde Tahkikat (m.183/A)

7251 Sayılı Kanun ile mevcut düzenlemede yer almayan toplu mahkemelerde tahkikat hususu düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile birlikte;

- Dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra talep edilen toplu mahkemenin görevine giren dava ve işlere ilişkin tüm yargılama aşamalarının heyet tarafından yerine getirilip karara bağlanacağı düzenlenmiştir.
- Toplu mahkemelerin görev alanına giren ve heyet tarafından yerine getirilecek tüm dava ve işlere delil tespiti, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir gibi geçici hukuki koruma tedbirleri de dahil edilmiştir.
- Dava veya işe bakmakla görevli olan heyet anılan tüm iş veya tahkikatın, bir üye tarafından yapılmasına karar verebilecektir. Anılan üye tahkikat hâkimi olarak görevlendirilecektir.
- Tahkikatın heyetçe yürütüldüğü iş veya davalarda ise mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere, üyelere birini naip hâkim olarak görevlendirebilecektir.
- Mahkeme başkanının, mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlayacağı ve buna ilişkin tüm önlemleri alabileceği düzenlenmiştir.

4. İmza Atamayanların Durumu (m.206)

HMK m. 206 imza atamayanların durumuna ilişkin düzenleme içermektedir. 7251 sayılı Kanun ile;

- HMK m.206/1’de yer alan **“imza atamayanların”** ifadesi **“okuma ve yazma bilmediği için imza atamayanlar”** olarak değiştirilmiştir.

Buna ek olarak HMK m.206/2’ye okuma ve yazma bildiği halde imza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından onaylanmasına veya düzenlenmesine bağlı olduğuna dair düzenleme eklenmiştir.

5. Belgelerin Halefler Aleyhine Kullanılması ve Adi Senetlerin Üçüncü Kişiler İçin Hüküm İfade Etmesi (m.215)

HMK m.215’te düzenlenen belgelerin halefler aleyhine kullanılması hususuna 7251 sayılı Kanun ile adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesi ifadesi eklenmiştir. Anılan değişiklik ile HMK m.215’in ikinci fıkrası olarak bir adi senedin üçüncü kişiler hakkında ne zaman hüküm ifade edeceği düzenlenmiştir. Bu noktada bir adi senedin;

- Kendisine ibraz olunan noter veya yetkili memur tarafından usulüne uygun olarak onaylanmış ise ibraz tarihi,
- Resmi bir işleme konu olmuşsa işlem tarihi,
- İmza edenlerden biri ölmüşse ölüm tarihi,
- İmza edenlerden birinin imza etmesine fiilen imkân kalmamışsa bu imkânı ortadan kaldıran olayın meydana geldiği tarih
üçüncü kişiler hakkında hüküm ifade edileceği tarih olarak düzenlenmiştir.
- Mevcut düzenlemeye ek olarak adi senette bahsedilen diğer senetlerin tarihleri, üçüncü kişiler hakkında ancak son senet tarihinin onaylanmış olduğunun kabul edildiği tarihte hüküm ifade edeceği düzenlenmiştir.

6. Ticari Defterlerin İbrazi ve Delil Olması (m. 222)

HMK m.222’de yer alan ticari defter kayıtlarının sahibi ve halefleri lehine delil olarak kabul edilebilmesi için gerekli şartlarda 7251 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmıştır. Anılan değişiklik ile;

- Mevcut düzenlemede ilgili defterlerin delil olabilmesi için diğer tarafın aynı şartlara uygun olarak tutulmuş ticari defterlerindeki kayıtların **ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi şartı** kaldırılarak yerine **diğer tarafın ticari defterini ibraz etmemesi şartı** getirilmiştir.
- Mevcut düzenlemeye ek olarak diğer tarafın şartlara uygun olarak tutmuş olduğu ticari defterlerinin, ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi halinde **ticari defterlerin sahibi lehine delil olarak kullanılmayacağı** hükmü getirilmiştir.

7. Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması (m.305/A)

HMK’nın beşinci kısmının ikinci bölümünün başlığı “**Hükümün Tashihi ve Tavzihi**” iken 7251 sayılı Kanun ile “**Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması**” şeklinde değiştirilmiştir. HMK m. 305’e hükümün tamamlanmasına ilişkin düzenlemeler ihtiva eden aşağıdaki hükümler eklenmiştir. Anılan değişiklik ile

- Taraflar nihaî kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda ek karar verilmesini isteyebilecektir.
- Hükümün tamamlanmasına ilişkin verilen kararlara karşı kanun yoluna başvurulabilecektir.
- Ek olarak HMK m.306’da düzenlenen **tavzih talebi ve usulü** ise tavzih talebi ve usulü ile birlikte **tamamlama talebi ve usulünü de** kapsayacak şekilde değiştirilmiştir.

8. İstinaf Yoluna Başvurulabilen Kararlar (m. 341)

HMK m. 341’de istinaf kanun yoluna başvurulabilecek ilk derece mahkemesi kararları sayılmıştır. 7251 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler sonucunda bu kararlar şu şekilde sayılmıştır;

- Nihai kararlar,
- İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları,
- Karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları,
- Karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar

Saygılarımızla

LBF Partners